

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2019. május 27.*

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés – Európai elfogatóparancs – 2002/584/IB kerethatározat – A 6. cikk (1) bekezdése – A »kibocsátó igazságügyi hatóság« fogalma – Valamely tagállam főügyésze által kibocsátott európai elfogatóparancs – Jogállás – A függetlenség garanciája”

A C-509/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz 2018. augusztus 6-án érkezett, 2018. július 31-i határozatával terjesztett elő a

PF

ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen, K. Jürimäe (előadó) és C. Lycourgos tanácselnökök, L. Bay Larsen, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: M. Campos Sánchez-Bordona,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. március 26-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- PF képviseletében J. Ferry BL és R. Munro SC, D. Rudden és E. Rudden solicitors megbízásából,
- a Minister for Justice and Equality képviseletében J. Quaney, M. Browne, G. Hodge és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítőik: B.M. Ward, A. Hanrahan és J. Benson BL, valamint P. Carroll SC,
- a dán kormány képviseletében P. Z. L. Ngo és J. Nymann-Lindegren, meghatalmazotti minőségben,
- a német kormány képviseletében kezdetben T. Henze, J. Möller, M. Hellmann és A. Berg, meghatalmazotti minőségben, később M. Hellmann, J. Möller és A. Berg, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: angol.

- a francia kormány képviselőjében D. Colas, D. Dubois és E. de Moustier, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Faraci avvocato dello Stato,
- a litván kormány képviselőjében V. Vasiliauskienė, J. Prasauskienė, G. Taluntytė és R. Krasuckaitė, meghatalmazotti minőségben,
- a magyar kormány képviselőjében Fehér M. Z. és Wagner Zs., meghatalmazotti minőségben,
- a holland kormány képviselőjében K. Bulterman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviselőjében G. Hesse, K. Ibili és J. Schmoll, meghatalmazotti minőségben,
- a lengyel kormány képviselőjében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében R. Troosters, J. Tomkin és S. Grünheid, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. április 30-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat) 26. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Lietuvos Respublikos generalinis prokuroras (a Litván Köztársaság főügyésze, a továbbiakban: Litvánia főügyésze) által a PF-fel szembeni büntetőeljárás céljából 2014. április 18-án kibocsátott európai elfogatóparancs Írországban való végrehajtásának keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2002/584 kerethatározat (5), (6), (8) és (10) preambulumbekzdésének szövege az alábbi:
„(5) Az Uniónak abból a kitűzött céljából, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségévé váljon, következik a tagállamok közötti kiadatás eltörlése és annak az igazságügyi hatóságok közötti átadási rendszerrel való felváltása. Emellett az elítéltek vagy gyanúsítottak – büntetőítélet végrehajtása vagy büntetőeljárás lefolytatása céljából történő – átadásának új, egyszerűsített rendszerének bevezetése lehetővé teszi a jelenlegi kiadatási eljárások bonyolultságának és a jelenlegi kiadatási eljárásokban rejlő késlekedés kockázatának a megszüntetését is. A tagállamok között mindaddig irányadó hagyományos együttműködési kapcsolatokat a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségében a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok szabad mozgásán nyugvó rendszernek kell felváltania mind az ítélethozatal előtti, mind az azt követő szakaszban.

(6) Az e kerethatározatban előírt európai elfogatóparancs az első konkrét megvalósulása a büntetőjog területén a kölcsönös elismerés elvének, amelyre az Európai Tanács az igazságügyi együttműködés »sarokkövéként« utalt.

[...]

(8) Az európai elfogatóparancs végrehajtásaként hozott határozatokat megfelelően ellenőrizni kell, ami azt jelenti, hogy annak a tagállamnak az igazságügyi hatósága határoz az átadásról, amelyben a keresett személyt elfogták.

[...]

(10) Az európai elfogatóparancs szabályozása a tagállamok közötti nagy fokú bizalomra épül. Végrehajtása csak abban az esetben függeszthető fel, ha a tagállamok egyike súlyosan és tartósan megsérti az [EU] 6. [cikk] (1) bekezdésében rögzített alapelveket, és ezt a Tanács a Szerződés 7. cikkének (1) bekezdése szerint, az [EU] 7. cikkének (2) bekezdésében rögzített következményekkel megállapítja.”

4 E kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége” című 1. cikke kimondja:

„(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.

(2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.

(3) E kerethatározat nem érinti az [EU-Szerződés] 6. cikkében biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.”

5 Az említett kerethatározat 3., 4. és 4a. cikkében az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező, illetve mérlegelhető megtagadásának okai szerepelnek. Ugyanezen kerethatározat 5. cikke a kibocsátó tagállam által egyedi esetekben nyújtandó garanciákkal foglalkozik.

6 A 2002/584 kerethatározatnak „Az illetékes igazságügyi hatóságok meghatározása” címet viselő 6. cikke értelmében:

„(1) Kibocsátó igazságügyi hatóság a kibocsátó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs kibocsátására illetékes.

(2) Végrehajtó igazságügyi hatóság a végrehajtó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs végrehajtására illetékes.

(3) A tagállamok mindegyike tájékoztatja a Tanács Főtitkárságát a joga szerinti illetékes igazságügyi hatóságról.”

Az ír jog

- 7 A European Arrest Warrant Act 2003-nak (az európai elfogatóparancsról szóló 2003. évi ír törvény) az alapjogvitára alkalmazandó változata (a továbbiakban: EAW Act) ültette át a 2002/584 kerethatározatot az ír jogba. Az EAW Act 2. cikke (1) bekezdésének első albekezdése kimondja:

„igazságügyi hatóság»: a bíró, igazságügyi tisztviselő vagy más olyan személy, aki az érintett tagállam joga alapján jogosult ellátni azokat vagy azokhoz hasonló feladatokat, amelyeket valamely [írországi] bíróság a 33. szakasz alapján ellát.”

- 8 Az EAW Act 20. cikke értelmében:

„(1) Azokban az eljárásokban, amelyekre a jelen törvény alkalmazandó, a High Court [(felsőbíróság, Írország)], amennyiben azon a véleményen van, hogy a rendelkezésére bocsátott dokumentumok és információk nem elegendőek ahhoz, hogy elvégezze a jelen törvény szerinti feladatait, felkérheti adott esetben a kibocsátó igazságügyi hatóságot vagy a kibocsátó államot, hogy küldje meg számára az általa meghatározott kiegészítő dokumentumokat vagy információkat az általa meghatározott időn belül.

(2) Az állam központi hatósága, amennyiben azon a véleményen van, hogy a jelen törvény értelmében rendelkezésére bocsátott dokumentumok és információk nem elegendőek ahhoz, hogy az ő vagy a High Court [(felsőbíróság)] számára lehetővé tegyék, hogy elvégezze a jelen törvény szerinti feladatait, felkérheti adott esetben a kibocsátó igazságügyi hatóságot vagy a kibocsátó államot, hogy küldje meg számára az általa meghatározott kiegészítő dokumentumokat vagy információkat az általa meghatározott időn belül [...].”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 9 2014. április 18-án a Litvánia főügyésze által kibocsátott európai elfogatóparancs alapján kérték PF átadását az általa állítólagosan 2012-ben elkövetett, ezen ügyész által „fegyveres rablásnak” minősített cselekmények miatti büntetőeljárás lefolytatása céljából.
- 10 PF keresetet indított a High Court (felsőbíróság) előtt ezen európai elfogatóparancs érvényességének vitatása céljából, többek között arra hivatkozva, hogy Litvánia főügyésze nem a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „igazságügyi hatóság”.
- 11 Ezen állítás alátámasztására PF egy litván ügyvéd jogi véleményére támaszkodott, melyből kitűnik többek között, hogy a Litván Köztársaság alkotmányának 109. cikke értelmében az igazságszolgáltatás e tagállamban kizárólag a bíróságok hatáskörébe tartozik. A főügyész a legmagasabb beosztású ügyész Litvániában. A főügyész ügyészi jogállással rendelkezik, és mind a végrehajtó hatalmi ágtól, mind a bírósági hatalmi ágtól független. Az ügyészekkel kapcsolatban ezen alkotmány 118. cikke kimondja, hogy az ügyészek feladata a nyomozás szervezése és irányítása, valamint a vádemelés. Mindazonáltal a Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (a Litván Köztársaság alkotmánybírósága) ítélezési gyakorlata szerint az ügyész nem végez igazságszolgáltatást, és a rá háruló nyomozati szakaszban sem lát el az igazságszolgáltatáshoz kapcsolódó feladatokat.
- 12 Ilyen körülmények között a High Court (felsőbíróság) az ír központi hatóságon keresztül Litvánia főügyészéhez fordult annak érdekében, hogy információt kapjon ezen ügyész „igazságügyi hatóság” minőségét illetően, különös tekintettel a 2016. november 10-i Poltorak ítéletre (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858) és 2016. november 10-i Özcelik ítéletre (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860).
- 13 Litvánia főügyésze az alábbi választ adta:

„[Litvánia főügyésze] független a végrehajtó hatalomtól és az igazságügyi minisztériumtól is.

A Litván Köztársaság ügyészségét [Litvánia főügyészsége] és a területi ügyészségek alkotják; a litván ügyészség szervezi és irányítja a peres eljárást megelőző nyomozást és végzi el a vádemelést az állam nevében. Ezeket a rendelkezéseket a Litván Köztársaság alkotmányának 118. cikke állapítja meg.”

- 14 2017. február 27-én a High Court (felsőbíróság) kimondta, hogy Litvánia főügyésze a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése szerinti „igazságügyi hatóság”, és elrendelte PF átadását.
- 15 2017. október 20-i ítéletében a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság, Írország) elutasította PF-nek a High Court (felsőbíróság) ítéletével szemben benyújtott fellebbezését, és megerősítette, hogy Litvánia főügyésze e rendelkezés szerinti „igazságügyi hatóság”.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság, a Supreme Court (legfelsőbb bíróság, Írország) engedélyezte jogorvoslat előterjesztését a Court of Appeal (fellebbviteli bíróság) ítélete ellen.
- 17 Tekintettel a Bíróságnak a 2016. június 29-i Kossowski ítéletből (C-486/14, EU:C:2016:483), 2016. november 10-i Poltorak ítéletből (C-452/16 PPU, EU:C:2016:858), a 2016. november 10-i Özçelik ítéletből (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860) és a 2016. november 10-i Kovalkovas ítéletből (C-477/16 PPU, EU:C:2016:861) fakadó ítélkezési gyakorlatára, e bíróság arra keres választ, hogy Litvánia főügyésze a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „igazságügyi hatóságnak” minősíthető-e.
- 18 Közelebbről, a Bíróság ezen ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az ilyen minősítés attól függ, hogy az érintett jogalany valamely tagállam büntető igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságnak minősül-e. Márpedig az említett ítélkezési gyakorlat nem nyújt világos támpontokat annak meghatározásához, hogy valamely jogalany igazságszolgáltatást végez vagy a tagállam jogrendjében részt vesz az igazságszolgáltatásban.
- 19 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy tekintettel arra a tényre, hogy az „igazságügyi hatóság” fogalma az uniós jogban önálló fogalomnak minősül, annak meghatározása érdekében, hogy Litvánia főügyésze részt vesz-e az igazságszolgáltatásban, kizárólag az érintett tagállam nemzeti jogára kell-e támaszkodni. E bíróság továbbá arra kíván választ kapni, hogy a peres eljárás előtti vizsgálatok és a bűncselekmények ügyében történő vádemelés elégséges mértékben kapcsolódik-e az igazságszolgáltatáshoz annak érdekében, hogy az ügyész, aki ezt végzi, de aki a nemzeti jogrendszer szerint a bíróságtól független, „igazságügyi hatóságnak” minősülhessen a 2002/584 kerethatározat 6. cikke (1) bekezdése értelmében.
- 20 E körülmények között a Supreme Court (legfelsőbb bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Azon kritériumok alapján kell-e eldönteni, hogy [a 2002/584 kerethatározat] 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a »kibocsátó igazságügyi hatóságként« kijelölt ügyész az e rendelkezésben szereplő önálló értelmezése szerint igazságügyi hatóságnak minősül-e, hogy [elsősorban] az ügyész független a végrehajtó hatalomtól és [másodsorban] saját jogrendszerében úgy tekintik, hogy igazságszolgáltatást végez vagy részt vesz az igazságszolgáltatásban?

2) Amennyiben nem, melyek azok a kritériumok, amelyek alapján valamely nemzeti bíróságnak el kell döntenie, hogy az az ügyész, akit a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése alapján »kibocsátó igazságügyi hatóságként« kijelöltek, »igazságügyi hatóságnak« minősül-e e rendelkezés szerint?

3) Amennyiben a kritériumok magukban foglalnak egy olyan követelményt, miszerint az ügyésznek igazságszolgáltatást kell végeznie vagy részt kell vennie az igazságszolgáltatásban, e követelményt a saját jogrendszerében betöltött szerepe alapján kell-e meghatározni, vagy bizonyos objektív kritériumok alapján? Amennyiben objektív kritériumok alapján, akkor melyek ezek a kritériumok?

- 4) [Litvánia főügyésze] igazságügyi hatóság-e [2002/584 kerethatározat] 6. cikkének (1) bekezdésében szereplő fogalom önálló értelmezése szerint?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 21 Együttesen vizsgálandó kérdéseivel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdésében szereplő „kibocsátó igazságügyi hatóság” fogalmát úgy kell-e értelmezni, hogy az kiterjed valamely tagállam főügyészére, aki miközben a bírói hatalomtól szervezetileg független, hatáskörrel rendelkezik a vádemelésre és független a végrehajtó hatalomtól.
- 22 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy mind a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elve, mind pedig a köztük fennálló kölcsönös bizalmon alapuló kölcsönös elismerés elve alapvető jelentőséggel bír az uniós jogban, mivel lehetővé teszik egy belső határok nélküli térség létrehozását és fenntartását. Pontosabban a kölcsönös bizalom elve, különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében mindegyik államtól megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat (2018. július 25-i Minister for Justice and Equality ítélet [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai], C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 23 Közelebbről, a 2002/584 kerethatározatot illetően, annak (6) preambulumbekkezdéséből kitűnik, hogy az európai elfogatóparancs az első konkrét megvalósulása a büntetőjog területén a kölcsönös elismerés elvének.
- 24 Ezen elv a kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdésében jut érvényre, amely kimondja azon szabályt, miszerint a tagállamok minden európai elfogatóparancsot az említett elv alapján és az említett kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre. A végrehajtó igazságügyi hatóságok tehát főszabály szerint kizárólag az e kerethatározat 3., 4. és 4a. cikkében kimerítően felsorolt indokok alapján tagadhatják meg az ilyen elfogatóparancs végrehajtását. Továbbá az európai elfogatóparancs végrehajtását kizárólag az e kerethatározat 5. cikkében korlátozottan előírt feltételek egyikének lehet alárendelni. Következésképpen, míg az európai elfogatóparancs végrehajtása a főszabály, a végrehajtás megtagadása kivételként tekintendő, amelyet szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Minister for Justice and Equality ítélet [Az igazságszolgáltatási rendszer hiányosságai] C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 41. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 25 Mindazonáltal a kölcsönös elismerés elve feltételezi, hogy kizárólag a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdése értelmében vett európai elfogatóparancsokat kell a kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően végrehajtani. Márpedig e cikkből kitűnik, hogy az ilyen elfogatóparancs „igazságügyi hatósági határozatnak” minősül, melyhez az szükséges, hogy azt az e kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése szerinti „igazságügyi hatóság” bocsássa ki (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 28. pont; 2016. november 10-i Kovalkovas ítélet, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 29. pont).
- 26 Az említett kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a kibocsátó igazságügyi hatóság a kibocsátó tagállamnak az az igazságügyi hatósága, amely ezen állam joga szerint az európai elfogatóparancs kibocsátására illetékes.
- 27 Noha az eljárási autonómia elvének megfelelően a tagállamok a nemzeti joguk alapján kijelölhetik az európai elfogatóparancs kibocsátására illetékes „igazságügyi hatóságot”, e fogalom jelentése és hatálya nem hagyható az egyes tagállamok értékelésére (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 30. és 31. pont; 2016. november 10-i Kovalkovas ítélet, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 31. és 32. pont).

- 28 Az említett fogalom az Unió egészében önálló és egységes értelmezést követel meg, figyelembe véve – a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően – egyúttal a 2002/584 kerethatározat 6. cikke (1) bekezdésének szövegét, kontextusát, valamint az e kerethatározattal elérni kívánt célkitűzést (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 32. pont; 2016. november 10-i Kovalkovas ítélet, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 33. pont).
- 29 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság már kimondta, hogy az e rendelkezésben szereplő „igazságügyi hatóság” kifejezés nem szorítkozik kizárólag a tagállami bírák vagy bíróságok kijelölésére, hanem azt úgy kell érteni, mint amely tágabb értelemben kijelöli az ezen állam büntető igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságokat is, eltérően többek között a minisztériumoktól vagy rendőrségektől, amelyek a végrehajtó hatalomba tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Poltorak ítélet, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 33. és 35. pont; 2016. november 10-i Kovalkovas ítélet, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 34. és 36. pont).
- 30 Ebből következik, hogy a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése szerinti „igazságügyi hatóság” fogalma magában foglalhatja valamely tagállam azon hatóságait is, amelyek anélkül, hogy feltétlenül bírák vagy bíróságok volnának, részt vesznek ezen állam büntető igazságszolgáltatásában.
- 31 Ezen értelmezést megerősíti egyrészt a 2002/584 kerethatározat 6. cikke (1) bekezdésnek kontextusa. E tekintetben rá kell mutatni, hogy ez utóbbi a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés egyik eszköze, amely nem csupán a büntetőbíróságok jogerős határozatainak kölcsönös elismerésére vonatkozik, hanem szélesebb körben a tagállamok igazságügyi hatóságai által büntetőeljárás keretében elfogadott határozatokra, ideértve ezen eljárás vádképviseletre vonatkozó szakaszát.
- 32 A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés ugyanis az Európai Unió létrehozásáról szóló szerződésnek a 2002/584 kerethatározat jogi alapját képező 31. cikkében előírt formában többek között a tagállamok igazságügyi hatóságai közötti együttműködésre irányult, mind az eljárás, mind a határozatok végrehajtása terén.
- 33 A tágan értelmezendő „eljárás” kifejezés kiterjedhet a büntetőeljárás egészére, vagyis a büntetőpert megelőző szakaszra, magára a büntetőperre és a bűncselekmény elkövetésében elmarasztalt személlyel szemben a büntetőbíróság által hozott jogerős határozat végrehajtási szakaszára.
- 34 Ezen értelmezést erősíti meg az Európai Unió létrehozásáról szóló szerződés 31. cikkét felváltó EUMSZ 82. cikk (1) bekezdésének d) pontja, amely már azt is pontosítja, hogy a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés a büntetőeljárások keretében és a határozatok végrehajtása terén a tagállamok igazságügyi vagy annak megfelelő hatóságai közötti együttműködésre vonatkozik.
- 35 Másrészt ugyancsak a fenti értelmezést erősíti meg a 2002/584 kerethatározat célja is, mivel az arra irányul – ahogyan az a kerethatározat (5) preambulumbekkezdéséből kitűnik –, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségében a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok szabad mozgásán nyugvó rendszert alakítson ki mind az ítélethozatal előtti, mind az azt követő szakaszban.
- 36 Ugyanis a 2002/584 kerethatározat célja az elítéltek vagy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottak átadása egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése révén az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása annak érdekében, hogy elősegítse az Unió azon célkitűzésének elérését, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagy fokú bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia, a kölcsönös elismerés elvének megfelelően (2017. december 22-i Ardic ítélet, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 37 Az európai elfogatóparancs kibocsátása tehát – ahogyan azt e kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdése előírja – két különböző célra irányulhat. Ezen elfogatóparancs kibocsátására sor kerülhet akár a kibocsátó tagállamban büntetőeljárás lefolytatása érdekében, akár ugyanezen tagállamban szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása érdekében (lásd ebben az értelemben: 2010. október 21-i B ítélet, C-306/09, EU:C:2010:626, 49. pont).
- 38 Ennélfogva, mivel az európai elfogatóparancs megkönnyíti az ítéletet megelőzően hozott, a büntetőeljárás lefolytatására vonatkozó igazságügyi határozatok szabad mozgását, meg kell állapítani, hogy azon hatóságok, amelyek a nemzeti jog alapján ilyen határozat meghozatalára illetékesek, az említett kerethatározat hatálya alá tartozhatnak.
- 39 A jelen ítélet 29–38. pontjában kifejtettekéből következik, hogy az ügyészhez hasonló hatóság, amely a büntetőeljárás keretében a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személlyel szemben eljárásra jogosult e személy bíróság elé állítása érdekében, az érintett tagállam igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságnak kell tekinteni.
- 40 A jelen ügyben a Bíróság rendelkezésére álló ügyiratokból kitűnik, hogy Litvánia főügyésze jelentős szerepet játszik e tagállamban a büntetőeljárás lefolytatásában.
- 41 E tekintetben, ahogyan azt a Litván Köztársaság írásbeli észrevételeiben jelezte, a Litván Köztársaság alkotmánya 118. cikkének megfelelően az ügyészség feladata többek között a nyomozás szervezése és irányítása, valamint a vádemelés. A Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (a Litván Köztársaság alkotmánybírósága) ítélkezési gyakorlata szerint e hatáskör kizárólag az ügyészséget illeti meg. Ezért ezekből az információkból az következik, hogy általánosságban véve Litvánia főügyésze feladata a büntetőeljárás keretében az, hogy megteremtse az előfeltételeket e tagállam büntetőbíróságai számára a bírói hatalom gyakorlásához.
- 42 E körülmények között Litvánia főügyésze az érintett tagállam büntető igazságszolgáltatásában részt vevő hatóságnak tekinthető.
- 43 Másodsorban emlékeztetni kell arra, hogy a 2002/584 kerethatározat célja a szuverén államok közötti hagyományos együttműködési rendszer felváltására szolgáló, közvetlenül az igazságügyi hatóságok közötti egyszerűsített átadási rendszer létrehozása, amely rendszer – a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének térségében a büntetőügyekben hozott bírósági határozatok szabad mozgásának biztosítása céljából – maga után vonja a politikai hatalom bevonását és értékelését (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Kovalkovas ítélet, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 41. pont).
- 44 Ennek keretében, amikor az európai elfogatóparancs kibocsátása azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása végett a keresett személyt elfogja és átadja, e személy számára az eljárás kezdeti szakaszában már biztosítani kellett az eljárási garanciákat és alapvető jogokat, amelyek védelmét a kibocsátó tagállamnak az alkalmazandó nemzeti jog alapján, többek között nemzeti elfogatóparancs elfogadása céljából biztosítani kell (2016. június 1-jei Bob-Dogi ítélet, C-241/15, EU:C:2016:385, 55. pont).
- 45 Az európai elfogatóparancs rendszere ily módon a keresett személyt megillető eljárási jogok és alapvető jogok kétszintű védelmét tartalmazza, mivel a nemzeti bírósági határozat – mint amilyen egy nemzeti elfogatóparancs – elfogadása során első szinten biztosított bírósági védelemhez hozzájárul az a bírósági védelem, amelyet az európai elfogatóparancs kibocsátása során második szinten kell biztosítani, amely elfogatóparancs kibocsátására adott esetben az említett nemzeti bírósági határozat elfogadását követően rövid határidőn belül sor kerülhet (2016. június 1-jei Bob-Dogi ítélet, C-241/15, EU:C:2016:385, 56. pont).

- 46 Az olyan intézkedést illetően, amely az európai elfogatóparancs kibocsátásához hasonlóan sértheti az érintett személynek az Európai Unió Alapjogi Chartájának 6. cikkében rögzített szabadsághoz való jogát, e védelem magában foglalja, hogy a hatékony bírói jogvédelemhez kapcsolódó követelményeknek megfelelő határozatot hozzanak, legalább az említett védelem egyik szintjén.
- 47 Ebből következik, hogy amikor a kibocsátó tagállam az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó hatáskört az e tagállam igazságszolgáltatásában részt vevő olyan hatóságra bízta, amely nem valamely bíró vagy bíróság, a nemzeti bírósági határozatnak – mint amilyen a nemzeti elfogatóparancs – meg kell felelnie az ilyen követelményeknek.
- 48 Így e követelmények teljesítése teszi lehetővé a végrehajtó igazságügyi hatóság számára annak biztosítását, hogy büntetőeljárás lefolytatása céljából európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat bírósági felülvizsgálatnak alávetett nemzeti eljáráson alapul, és hogy az e nemzeti elfogatóparanccsal érintett személy számára biztosítottak az ilyen jellegű határozatok elfogadásához kapcsolódó garanciák, különösen a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdésében szereplő alapvető jogokból és alapvető jogelvekből eredő garanciák.
- 49 Az érintett személy jogai védelmének a jelen ítélet 45. pontjában említett második szintje magában foglalja, hogy az illetékes igazságügyi hatóság az európai elfogatóparancs kibocsátásához a nemzeti jognak megfelelően ellenőrzi többek között az e kibocsátáshoz szükséges feltételek fennállását, és megvizsgálja azt a kérdést, hogy az egyes esetek sajátosságaira tekintettel az említett kibocsátás arányos-e (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Kovalkovas ítélet, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 47. pont).
- 50 Ugyanis a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése szerinti „kibocsátó igazságügyi hatóság”, vagyis az európai elfogatóparancs kibocsátásáról végső soron határozatot hozó jogalany feladata a védelem e második szintjének biztosítása, még akkor is, ha ezen európai elfogatóparancs valamely bíró vagy bíróság által hozott nemzeti határozaton alapul.
- 51 Így a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése szerinti „kibocsátó igazságügyi hatóságnak” képesnek kell lennie e feladat objektív módon való ellátására, figyelembe véve minden terhelő és mentő körülményt, anélkül, hogy ki volna téve azon kockázatnak, hogy határozathozatali jogköre különösen a végrehajtó hatalom részéről külső utasításoknak volna kitéve, oly módon, hogy semmilyen kétség nem férhet ahhoz, hogy az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat e hatóságtól származik, nem pedig az említett hatalomtól (lásd ebben az értelemben: 2016. november 10-i Kovalkovas ítélet, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 42. pont).
- 52 Következésképpen a kibocsátó igazságügyi hatóságnak biztosítékot kell, hogy tudjon adni a végrehajtó igazságügyi hatóság számára arra vonatkozóan, hogy a kibocsátó tagállam bírósági rendszere által nyújtott garanciákra tekintettel függetlenül jár el az európai elfogatóparancs kibocsátásával járó feladatok ellátása során. E függetlenség megköveteli a jogállásra és a szervezetre vonatkozó olyan szabályok fennállását, melyek képesek biztosítani, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóság az ilyen elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozat meghozatala keretében ne legyen kitéve azon kockázatnak, hogy többek között a végrehajtó hatalomtól származó egyedi utasításnak van alávetve.
- 53 Emellett, amikor a kibocsátó tagállam joga az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó hatáskört az e tagállam igazságszolgáltatásában részt vevő olyan hatóságra bízta, amely maga nem valamely bíró vagy bíróság, az ilyen elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatnak és különösen az ilyen határozat arányos jellegének az említett tagállamban olyan bírósági jogorvoslat alá rendelhetőnek kell lennie, amely teljes mértékben megfelel a hatékony bírói jogvédelem követelményeinek.

- 54 A jelen ügyben a litván kormány írásbeli észrevételeiből kitűnik, hogy Litvániában az európai elfogatóparancs kibocsátásának felelőssége végső soron Litvánia főügyészére hárul, aki az átadni kért, érintett személy ügyét vizsgáló ügyész kérésére jár el. A rá bízott hatáskörök keretében Litvánia főügyésze ellenőrzi, hogy teljesülnek-e az európai elfogatóparancs kibocsátásának feltételei, különösen azt, hogy létezik-e ezen személy letartoztatását elrendelő, végrehajtható bírósági határozat, amely határozatot a litván jog értelmében valamely bíróságnak vagy vizsgálóbírónak kell meghoznia.
- 55 A litván kormány írásbeli észrevételeiben azt is jelezte, hogy feladatuk ellátása során a litván ügyészségek a Litván Köztársaság alkotmányának, közelebbről annak 118. cikkének harmadik bekezdése és a Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymas (a Litván Köztársaság ügyészségéről szóló törvény) rendelkezései által biztosított függetlenséget élveznek. Mivel Litvánia főügyésze ügyészi jogállással rendelkezik, részese e függetlenségben, ami lehetővé teszi számára, hogy feladatai ellátása során többek között a végrehajtó hatalom részéről érkező külső befolyástól mentesen járjon el, többek között azon döntés meghozatalakor – ahogyan a jelen ügyben is –, hogy a büntetőeljárás lefolytatása céljából európai elfogatóparancsot adjon ki. E tekintetben e főügyész köteles ügyelni az érintett személyek jogainak tiszteletben tartására is.
- 56 E tényekre tekintettel úgy tűnik, hogy Litvánia főügyésze a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése szerinti „kibocsátó igazságügyi hatóságnak” minősíthető, mivel – ahogyan ez a jelen ítélet 42. pontjából kitűnik – az e tagállambeli jogállása nem csupán tevékenységének objektív ellátását biztosítja, hanem a végrehajtó hatalomtól való függetlenségének garanciáját is nyújtja az európai elfogatóparancs kibocsátása keretében. Ugyanakkor a Bíróság rendelkezésére álló tények nem teszik lehetővé annak eldöntését, hogy e főügyész európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatai olyan kereset tárgyát képezhetik-e, amely teljes mértékben megfelel a hatékony bírói jogvédelemhez kapcsolódó követelményeknek, aminek megvizsgálása a kérdést előterjesztő bíróság feladata.
- 57 A fenti megfontolások összességére tekintettel a feltett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2002/584 kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdésében szereplő „kibocsátó igazságügyi hatóság” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az kiterjed valamely tagállam főügyészére, aki, miközben a bírói hatalomtól szervezetileg független, hatáskörrel rendelkezik a vádemelésre, és akinek az e tagállambeli jogállása a végrehajtó hatalomtól való függetlenségének garanciáját nyújtja az európai elfogatóparancs kibocsátása keretében.

A költségekről

- 58 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése szerinti „kibocsátó igazságügyi hatóság” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az kiterjed valamely tagállam főügyészére, aki, miközben a bírói hatalomtól szervezetileg független, hatáskörrel rendelkezik a vádemelésre, és akinek az e tagállambeli jogállása a végrehajtó hatalomtól való függetlenségének garanciáját nyújtja az európai elfogatóparancs kibocsátása keretében.

Aláírások